

УДК 336.14:338.48:355.01

АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОСТІ БЮДЖЕТУ ВІД ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Олексій Заїка

аспірант

Державна установа «Інститут регіональних досліджень»

імені М.І. Долишнього

Національної академії наук України

директор з питань експорту

ДП ДГЗП «Спецтехноекспорт»

м. Київ, Україна

Сьогодні Україна перебуває в стані війни. Від початку повномасштабної війни Росії проти України, 24 лютого 2022 року, всі складові частини, які формували кластер дохідності бюджету України, зазнали повного краху. Відповідно туристична галузь, яка є одною із найбільш дохідних галузей ринкової економіки, що відіграють домінуючу роль у формуванні бюджету, тепер теж є збитковою. У довоєнний період, за даними Всесвітньої організації туризму (UNWTO), Україна входила до списку 10 лідерів міжнародного туризму за кількістю відвідувань, а, згідно з рейтингом Всесвітньої організації туризму, Україна мала 8 місце у світі за кількістю туристичних візитів. Україну, згідно зі статистичними даними в довоєнний період, щороку відвідували більше 20 мільйонів туристів [1]. Серед гостей переважали туристи із країн східної Європи, а також західної Європи, США і Японії.

Зазначимо, що туристичний потенціал України містить як активні види відпочинку і спортивного туризму (наприклад, гірськолижний спорт), так і подорожі пізнавального характеру, на базі багатой археологічної і релігійної історії країни. У країнах ЄС та загалом у світі щоразу більш популярними є лікувальні курорти. Важливо, що лікувальні курорти розташовані майже по всій території України. Проводячи аналіз фінансового стану туристичної галузі під час війни, можна сказати, що від початку війни дотепер туристична галузь зазнала значних збитків, які вимірюються сотнями мільйонів гривень, а це

позначилось і на сплаті відрахувань до бюджету. Адже на сьогодні в Україні нішу в'їзного туризму зайняли ТВП (тимчасово вимушені переселенці). Згідно зі статистичними даними ДАРТ (Державного агентства розвитку туризму), до бюджету надійшло на 25,7% менше податків, ніж за аналогічний період 2021 року. Загальна кількість юридичних осіб, платників податків туристичної галузі, скоротилася на 17%. Щодо чисельності юридичних осіб, які здійснювали діяльність у туристичній галузі, то їхня кількість скоротилася на 24,5%, а фізичних – на 13,5% [2]. Ситуація у готелях і санаторіях аналогічна: на 30% менша порівняно з першим півріччям 2021 року і становить 461 млн грн.

Враховуючи те, що ситуація на Сході України є вкрай небезпечною, популярними є пансіонати та гуртожитки, які сьогодні активно використовують для тимчасового проживання, а їх діяльності дає змогу отримувати надходження до бюджету, які в цьому сегменті туристичної галузі зросли на 39%. Завдяки діяльності кемпінгів і туристичних баз залучено до бюджету 73 млн грн, що порівняно з 2021 роком на 59% менше. У аналогічний період 2021 року становило 178 млн грн. Зазначимо, що діяльність туристичних операторів також відображає спад на 21%, і в гривневому еквіваленті вона дала змогу залучити до бюджету 83 млн грн, а не бажаних 106 млн грн, як минулого року.

Якщо ж аналізувати географію щодо можливості продовження діяльності туристичної галузі в Україні, то в цій ситуації домінують західні області України (Івано-Франківська, Львівська) та м. Київ: Івано - Франківська область (63%), Львівська область (51%), м. Київ та Київська область (16%) [2].

Туристична галузь України різноманітна. Важливим елементом до початку війни в Україні був діловий туризм. На сьогодні він майже не розвивається і не дає прибутку. Стабілізація цього сегменту туристичної галузі у всіх без винятку регіонах України розпочнеться не раніше як закінчиться війна і коли зможуть підприємці, які зайняті в цьому сегменті, відновити свою роботу, сплачувати податки та збори до бюджету. Проводячи аналіз так званого літнього сезону, варто зазначити, що його не було, адже частина морських узбережь окупована, а на тій яка доступна, то безпекова ситуація не дає змогу там повноцінно забезпечити відпочинок для туристів. Отже фінансовий аналіз діяльності і сплати податків до бюджету на сьогодні не є реальний. Там де можливо

туристична галузь продовжує свою діяльність, але підприємство туристичної галузі показує свою дохідність, яка формується не завдяки туристові, а ТВП.

Певний період часу після завершення війни в туристичній галузі спостерігатиметься спад, через відсутність зовнішнього туриста, а це і вплине на формування дохідної частини бюджету України.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія. – URL: <https://uk.wikipedia.org>
2. Укрстат. – URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html